Ч. 101 (13.646). Львів, субота 21. квітня 1934. Poсztowa opłatę opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ревізії й арештування.

Пишуть нам з Соколиків Гірських, п. Турка:
„О мати Божа, з райський квіте,
Тебе благають українські діти..."

Таку пісню молитву відопівала дітвора по своїй виставі „Зелена Жаба" в другий день Великодних Свят (9. 4.) в Соколиках, п. Турка. А зараз слідуючого дня почалися в цій справі дохоДження і переслухування. В середу 11. 4. в год. 7.30 ранком дітей, які брали участь у виставі, потягнули на станицю поліції і знову переслухували до 3. год. після полудня.

Дня 12. 4. в год. 10. вечором арештували івж. Татомира Володимира і ранком 13-го відставили до Турки.

Раковський знову кається.

МОСКВА. 18. 4. ПАТ. „Ізвестія" і „Правда" помістили лист одного з найвизначніших прихильників Троцького, Раковського, що зриває всякі взаємини з Троцьким і просить приняти його назад до партії на основі повного підпорядкування себе авторитетові Сталіна. Факт видрукування листу Раковського, що перебуває на сибірському засланні в Барнаум, у тих двох часописах, вказує, що його прохання буде оповнене. Так повернув би до партії останній з найвизначніших троцькістів.

Французькі монархісти озброєні.

ПАРИЖ, 19. 4. ПАТ. На вчорашньому засіданні парляментарної комісії, яка досліджує лютові події, підчас переслухання провідника монархістичної „Французької Акції" адмірала Шверера прийшло до інциденту. Свідок зізнав, що видав наказ членам організації озброїтися, щоби могли відповідати на атаки напасників. Це зізнання викликало серед лівицевих членів комісії бурю. Впали оклики „душогуб". Свідок заявив дальше, що монархісти мають на меті звалити республиканський лад, який веде край до руїни. Організація начислює тепер 70.000 членів. Сили її зростають від памятної револьти. Демонструючи в дні 6 лютого, монархісти хотіли тільки виявити свої погляди і зовсім не думали здобувати приступом палату депутованих. Підчас демонстрації монархісти не були озброєні. При кінці адмірал не вагувався поінформувати комісію, що тепер члени „Французької Акції" носять при собі постійно зброю, щоби відбити евентуальні атаки.

Протести і демонстрації не переводяться.

РЕПРЕСІЇ УРЯДУ

ПАРИЖ, 18. 4. ПАТ. Останні демонстрації урядовців проти ощадностевих декретів уряду викликали репресії уряду. Покищо з 67-ох почтових урядовців вже кількох нагнали зі служби, декількох перенесли на провінцію, а проти інших ведуть дисциплінарне слідство. Нагнали зі служби 11 урядовців державної мининої і припинили виконування служби кільком службовикам, радіотехнікам.

Постанови уряду викликали загострений настрій серед урядовців. Тому нині урядовці влаштовують велику демонстрацію перед ратушем у Парижі. Крім того генеральна конфедерація праці запротестувала різко проти обнижки платень і заробітків службовиків і критикує урядовців за їхні спокійні демонстрації.

—o—

Від кого Троцький одержував гроші?

ПАРИЖ, ПАТ. Комуністична „Юманіте" атакує завзято Троцького і питає, звідкіля він черпав гроші на пропаганду і роскішне життя. Річне комірне за наєм віллі було 12 тисяч франків. Звідкіля брав гроші на платні своїх двох служниць, секретарів і мотоциклістів. Радикальна преса боронить Троцького і пише, що Троцький черпав свої доходи з гонорарів за статті для лівої преси і радикального щоденника „Депеш де Тулюз".

Значіння німецької революції.

В міністерстві пропаґанди в Берліні видав др Гебельс для членів дипльоматичного корпусу і представників закордонної преси принятя на якому мін. Рем виголосив промову про значіння останньої німецької революції. Він зазначив, що світ все ще не розуміє значіння національної революції в Німеччині. Одначе вона є такою величезною історичною подією, як введення християнства, мандрівка народів, відкриття Америки, реформація та велика французька революція.

Міжнародня молочарська конференція.

В Римі почались у понеділок 16. квітня ц. р. наради міжнародньої дослідної комісії, яка працює над устійненням напрямних, щоби оздоровити світовий, молочарський ринок. Ця комісія повстала з почину секретаріяту Ліґи Націй, Міжнародного Інституту Хліборобства в Римі і Міжнародньої Молочарської Федерації. На засіданні комісії устійнили вже листу молочарських продуктів. Крім того комісія радить над методами, які дали б змогу управильнити продукцію. В нарадах беруть участь представники 15 європейських держав та Канади, Австралії і Нової Зеляндії.

Страшна катастрофа гидропляну.

ПАРИЖ, 19. 4. ПАТ. З Бізерти повідомляють про катастрофу військового гидропляну. Гидроплян упав на землю і згорів, а в полумях погибли теж страшною смертю летун, його помічник, радіотелеграфіст і двох механіків.

—o—

Секта, що приносила жертви людьми.

ПАРИЖ, 19. 4. ПАТ. Авас повідомляє з Детройт про мурийську демонстрацію, що мала на меті запротестувати проти закриття ісляміцького університету і передачі під суд 14 професорів того університету. Показалося, що та установа була осідком релігійного культу Вуду і перед двома роками її закрито, бо члени тієї секти приносили жертви людьми. Підчас демонстрації ранено 15 мурийців а демонстранти потовкли 6 полісменів.

Чесько-польський конфлікт
та українське Закарпаття.

Львів, 19. квітня 1934.

Чесько-польські відносини не тільки не покращали, а навпаки — знову погіршали. Це річ тим цікавіша, що останні тижні стоять вже чейже під знаком подорожі мін. Барту по лінії Париж-Варшава-Прага, і йде нібито підготовка до прочищування тієї дороги з усіх кільців і камінчиків, що на ній назбіралися. Тому, реєструючи дальше загострення відносин між Варшавою і Прагою, треба льогічно прийти до висновку, що або на дорозі між тими столицями лежать не лише кільці й камінчики, але й цілі колоди та камінисті гори, яких не так легко усунути, — або... не всі кваплються ту дорогу чистенько промощувати. У світлі таких висновків польсько-чеський конфлікт набірає особливої гостроти: це вже, виходить, не „сусідські непорозуміння", а суперечні, взаємно себе виключаючі цілі державної політики...

Коли ми недавно писали про загострення взаємин Польщі і з Чехословаччиною і Литвою, ми вказували як на сутнє джерело того явища — на польсько-німецький пакт з його неясними підставами і цілями. Ми натякали, що і в Празі і в Ковні виринає острах, чи Чехословаччина й Литва не платитимуть коштів ліквідації спірних територіяльних питань між Польщею та Німеччиною. В міжчасі західноевропейська преса поставила точку над „і" тих поголосок, натяків і недосказів, і нині „тайна польсько-німецького пакту" є голосно дискутована, — очевидно при мовчанці тих кількох одиниць, які єдино її знають. По всій европейській пресі перевалилась звістка, що до тих „тайн" німецько-польських належить згода Німеччини на прилучення до Польщі чеського Шлеська та обосторонна німецько-польська згода на „зворот" Закарпаття Мадярщині. „Дезінтересман" Польщі в справі австро-німецького „аншлюсу" і німецьких претенсій до частини території ЧСР та також „дезінтересман" Німеччини щодо польсько-литовської державної унії — належить нібито до дальших подробиць польсько-німецького порозуміння і має творити базу і ліквідації проблеми поморського „коридору" і спільного фронту у справі Совітів. Сьогодні цікавить нас головно **український момент** у польсько-чеському спорі. Бо хоча згадана вище поголоска може і є лише поголоскою, позбавленою реальних підстав, проте не підлягають ніякому сумніві два факти: 1) без огляду на своє засадниче антиревізіоністичне становище польська політична думка і раньше, ще перед польсько-німецьким пактом, завжди схилялася до концепції безпосередніх границь з Мадярщиною і 2) мадярська ревізіоністична пропаганда зробила в останнім часі знову великі поступи, і то спеціяльно на — Закарпатті. Таким робом Закарпаття стає предметом спорів, торгів чи просто розмов чехів, німців, поляків і мадярів, але всі ті чотири народи наче зовсім забувають і ні трохи не рахуються з фактом, що на Закарпатті живе нарід — український! І може це звучить парадоксально, що питання поїздки польських спортовців до Праги стоїть у якомусь звязку з українською проблемою, а проте — останнє польсько-чеське загострення, викликане відмовою польської спортової дружини виїхати на мистецькі змагання до Праги та одночасно ревізитувати чеських спортовців (відмова, подиктована безумовно закордонно-політичними міркуваннями і чинниками) — ще дужче висуває проблему Закарпаття.

Трагічна доля тієї країни і подвійно трагічні нинішні обставини, серед яких знову приходиться її пригадувати! Адже справжня історична трагедія того прегарного краю і його населення звязана з періодом перебування під мадярською владою. І коли нині чуємо, що не лише мадяри зискують у світі щораз більше симпатиків для своїх зазіхань на Закарпаття, але й на самому Закарпатті зро до мадяро-

Pokazują semafory.
O czem kazat' nada.
Więc się starasz...
Siadasz, dumasz nad sprawami
I nie widzisz celu.
Ludzie żyjut' pieniędzami
A pewnych nie wielu
Tak i jidesz u Warszawu,
Skażesz dowhu mowu,
Pijesz wodu, pijesz kawu
I powtaczasz znowu.

Слова ляльки характеризують не одного сен. Смєтанкова, а всіх сенаторів, всіх волинських політичних і громадських „робітників". В шопці, як у краплиці води, відбивається цілий волинський реґіональний світ. Усі живуть „пеньондзами"; всім вказують „семафори", що говорити; всі не бачать „целю" (поза тими „пеньондзами"); всі, як накручені „робітники", виголошують у Варшаві та на місці тихої промови й пють воду (іноді водочку) та каву; всі „думають над справами", які вирішують згори; всі зідають „пеньондзе", а певних (чи так певняків) так „не велю!"

Справді булаб дуже сумна волинська дійсність, колиб іноді не була й... смішна.

Senex.

ҐОСТРА ПОЛЄМІКА.

РИМ, 19. 4. ПАТ. „Оссерваторе Романо" полемізує з промовою міністра Ґебельса, виголошеною ним у радіо. Ґебельс пятнує тих, які спричиняють релігійні конфлікти. „Оссерваторе Романо" пише, що до релігійних конфліктів доводять не ті, що боронять віру, обичаї та добре право, але ті, що критикують і атакують віру. Тому, що народній соціялізм вдирається у ділянку віри і моралі, годі не співчувати з новим порядком. І якщо народній соціялізм урятував христіянську релігію перед більшовизмом, як це заявляє Ґебельс, тоді хіба не вчинив цього тому, щоб христіянські засади виставити на нову небезпеку.

Розброєння вже зайве.

ЛЬОНДОН, 19. 4. ПАТ. Деякі англійські щоденники пишуть отверто, що розброєння вже неактуальне і розброєневій конференції не залишається нічого іншого, як віднайти чесний вихід з цілої справи. „Таймс" не піддержує побоювань Франції, начеби зброєння Німеччини були дуже грізними і провокаційними, бо Німеччина не має зачіпної зброї, як танків, бомбовозів і тяжких гармат. Англійська преса вже не скриває, що британський проєкт уже неактуальний і що дальший хід розброєневої конференції тісно залежить від дипльоматичних успіхів у Женеві.

Ґалицький Маґазин Новостей Галицька 15.
Поручає вовни, сукна, шовки, зефіри, полотна та всілякі блаватні товари по найнижчих цінах. При закупні товару від 5. зол. даром білети до перворядних кін. 5/73 23-?

НАРАДИ В РИМІ.

РИМ, 19. 4. ПАТ. Мусоліні приняв кн. Штаремберґа, з яким вів дружні балачки. Опісля кн. Штаремберґ відвідав міністра Сувіча. Візита кн. Штаремберґа, провідника Гаймвери „в Римі" викликала серед закордонних журналістів велике зацікавлення. Політичні кола пояснюють собі цю візиту постійним зацікавленням Італії австрійськими справами, яка вважає засадничою справою своєї закордонної політики вдержати самостійність Австрії. Візиту кн. Штаремберґа пояснюють собі ще постійним змаганням Італії піддержати ті австрійські ґрупи, які є противниками „аншлюсу" з Німеччиною. Правда, що австрійське посольство в Римі впевняє, що кн. Штаремберґ не має ніякої важливої політичної місії і до Риму приїхав у приватних справах. В дійсности кн. Штаремберґ постійно перебуває з державним секретарем Сувічем, з яким учора провів цілий вечір. Довша балачка кн. Штаремберґа з Мусоліні кaже здогадуватися, що шеф італійського уряду обговорював з австрійським гостем питання, чи кн. Штаремберґ не міг би вступити до австрійського уряду і чи Гаймвера не вернулаб до канцлера Дольфуса. Кн. Штаремберґ залишиться в Римі до понеділка.

—o—

Політичне вбивство.

РИГА, 19. 4. ПАТ. З Клайпеди повідомляють, що вчора знайшли в ріці члена національ-соціялістичної партії Єзуліча, який ще 23. березня ц. р. пропав без вісти. Є підозріння, що вбивства доконав партійний товариш, щоби Єзуліч не видав владі фактів, що компромітують діяльність місцевих нац.-соціялістів.

—o—

Добродії й Фундатори.

Як собі уявляють ініціятори збіркову акцію на будову Українського Дому в Празі.

Збіркова акція для збудування Українського Дому в Празі організована й переводиться так само, як це свого часу робили й інші поневолені народи. Вона заснована на жертвенних зусиллях **всього** українського громадянства. Своєї держави, що допомоглаб збудувати Український Дім для Музею Визвольної Боротьби України, в цей час не маємо. Чужою державною допомогою Музей основно не користувався й користуватися не може, бо не сміє наражати себе на залежність від чужих політичних чинників. Музей вірить, що національна свідомість і організованість українського громадянства досягла вже такого ступня, що можуть забезпечити для **єдиного в нас Музею Визвольної Боротьби** власний Український Дім у Празі. Це тимбільше, що будівля такого дому обрахована всього на якихось 20—30 тисяч ам. долярів. Для великого народу, що нараховує більше 8 і пів міліонів населення в краю й 2 міліони еміґрації в Америці, Европі й Азії, це завдання зовсім не представляється тяжким. Чехів не було більше, коли вони переводили збірку на будівлю свого національного театру в Празі. А їхнє завдання було тоді без порівнання більше.

Щоби зберегти імена своїх жертводавців для історії, Музей завів окрему памятну книгу, куди записує всіх, хто жертвує на Український Дім. Іменаж тих, що дають більші суми, записуються ще й окремо. Хто дасть не менше 10 дол., записується в окрему памятну книгу Фундаторів Українського Дому, а тих, що дають 25 дол., записують у Золоту Памятну Книгу Добродіїв Музею Визвольної Боротьби. Як Фундатори так і Добродії одержують на своє імя спеціяльні, по мистецьки виготовлені „Грамоти вдячности за допомогу національній справі". Іменаж тих наших меценатів, що дадуть 100 дол., будуть ще до того вписані на окремій почесній стіні Українського Дому; нарешті імена тих найбільших жертводавців, що дадуть 500 дол., будуть вирізьблені золотими літерами на окремій мармуровій таблиці при вході Українського Дому. Музей звертає увагу також на те, що хтось із наших людей не зможе відразу здійснити свого доброго наміру — скласти всю пожертву добродія чи фундатора — і тому допускає сплату визначної пожертви ратами... Так провадили справу інші, так її роблять тепер українці. Мала вона успіх в інших, чому не малаб успіху в нас?

А в тім, переглядаючи „Памятні списки жертводавців Музею Визвольної Боротьби України", бачимо в кожному з них сотні малих пожертв і дуже мало імен, записаних як добродії або фундатори. Коли поминути Українське Бюро в Льондоні, що приобіцяло довести свою допомогу на Український Дім аж до дол. 3.000, (але як еквівалент на зібрані серед громадянства пожертви!), ми маємо всього 14 добродіїв і 33 фундатори, та й з них лише 23 окремих осіб, рештаж установи і орґанізації. Чим це пояснити?

Можна погодитися з тим, що серед нашого громадянства не легко знайти 50 одиниць, які моглиб вписати свої імена „на мармурову плиту при вході", давши по 500 дол. і тим самим за пару місяців замкнувши цілу збіркову акцію. Та й то якщо взяти на увагу, що ми в краю й Америці маємо не тільки окремих заможних українців, а також і неодин десяток національних українських організацій (проф. союзів, кооперативних обєднань і т. п.), для яких пожертва 500 дол. на таку ціль, як наш **єдиний Музей Визвольної Боротьби України**, не є вже надмірно тяжкою справою. Ще природніше сподіватися, що серед наших добре ситуованих громадян і організацій знайдеться 250 осіб, які дадуть по сотні долярів. Ще легше розраховувати, що серед міліонів нашого національно свідомого громадянства знайдеться якась пара тисяч, що дасть по 10—25 дол., записавши себе в Фундатори Українського Дому та в Добродії Музею Визвольної Боротьби України. Принаймні так було в чехів, поляків, словаків і інших славянських і неславянських народів, коли вони боролися за здійснення своїх національних ідеалів. Чому це якось інакше має бути в нас, українців? А між тим ось уже більше року, як Музей провадить збіркову акцію. Про неї широко розписується ціла українська преса; про неї знає все українське громадянство, як про загально національну справу, що стала вже одним з найповажніших сучасних завдань... А в висліді — зібрано досі лише 5-ту частину потрібної суми.. Це більше, як за рік! За розпочатою українцями справою уважно слідкує багато европейських часописів — одні з прихильною, інші з ворожою цікавістю до організаційних здібностей й жертвенности українців. Яке можуть мати вони враження і які їхні висновки?... Коли ми за рік праці зібрали лише 5-ту частину тої справді невеликої суми, що потрібна на збудування Українського Дому для нашого Музею Визвольної Боротьби, то до здійснення справи прийде не раніше як за 5 (пять!) років... А скільки то десятиліть — чи може й століть треба при такій нашій жертвенности для здійснення нашої державної хати? Наші вороги бачучи, з яким успіхом ми посуваємо справу Українського Дому, можуть бути спокійні не тільки за себе, а за своїх дітей та мабуть і внуків — українці своєю активністю не загрожують їхньому пануванню на українських землях.

Час застановитися над тим і дати відповідь. Чому ми, нащадки великого народу, що вмів жертвувати кровю кращих синів за своє будуче, не можемо відразу здійснити такої простої так очевидно потрібної речі, як Український Дім для свого єдиного Музею Визвольної Боротьби України. Де наша тисяча тих, що мають вписатися в фундатори Українського Дому й Добродії Музею Визвольної Боротьби? Для них час уже давно зголоситися. Вони мовчать, не маємо їх — хай буде так! Але маємо сотні національних організацій. Треба, щоб зголосилися вони і то без проволікання. Їхніх сил вистачить не то що для одного Українського Дому, а для кількох палат у всіх головніших столицях Европи. Колиж до закликів Музею лишаться байдужими й глухими не тільки наші „меценати", а й наші національні організації, ми наражуємо на шкоду не тільки свою єдину національну інституцію, а нащерблюємо своє імя та репутацію...

ВСЯКОГО РОДА МАТЕРІЯЛИ ВОВНЯНІ ТА ІНШІ — найдешевше в текстильнім маґазині „ТАНИЙ СКЛЕП" — З. ЗАЛЕСКИЙ, ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 8. 22/48

Щербата доля
карпатсько-руського письменства.

Всі австро-угорські славяни почали від 1848 р. розвивати письменство у своїй рідній мові. Та це не сподобалося деяким росіянам, „зрусітелям", що називали себе славянофілами себто славянолюбцями. До них між ін. належали проф. Поґодін, брати Аксакови і обмосковщений українець Микола Гоголь.

Ці славянолюбці виступили тоді з ось такою плановою думкою, у 1851 р. виявленою через Гоголя українцеві проф. Бодянському, а переповідженою приязним нам Данилевським у XII. кн. Істор. Вестніка з 1886 р.: а „Нам (себто росіянам і українцям — пр. Ред.) треба писати по російськи і намагатись завести між спорідненими з нами племенами чехів, українців і сербів мову Пушкіна, як є одно евангеліє для всіх христіян. Поезію талановитого Шевченка чути дьогтем (очевидно з огляду на українську мову і висказ проти Московросії — пр. Ред.) і його можна порівняти лиш з провансальським поетом Жасменом, який не писав по французьки своїх творів, а по провансальськи". Та чехи і хорвато-серби зараз хопилися більше своїми рідними мовами, як мовою Пушкіна і розвинули богате письменство, яке й допомогло їм утворити власні держави в 1918 р.

Російський уряд, як відомо, дозволяв українцям у Росії указом з 1863, 1857, і 1881 р. писати книжки тільки по російськи.

Австрійські москвофіли намагались робити це добровільно. Але не навчившись добре російської мови, писали говірковою мішаниною, званою „язичієм". Ці „язичники" вимовляли російські слова по нашому і як самі хотіли, все перекручуючи. Були й автори, що писали такою макаронічною мертвою мовою.

Таких авторів, поминаючи їх твори, написані по українськи, назвав рос. проф. Арістов карпаторуськими і до них зачислив: 1. Д. Зубицького, 2. А. Духновича, 3. М. Устіяновича, 4. Я. Головацького, 5. І. Раковського, 6. Адольфа Добрянського, 7. А. Павловича, 8. Антона Петрушевича, 9. І. Гушалевича, 10. І. Наумовича, 11. Богдана Дідицького, 12. Іс. Шараневича, 13. В. Залозецького, 14. А. Кралицького, 15. І. Сильвая, 16. В. Хиляка, 17. Е. Феннника, 18. Ф. Свистуна

19. Осипа Маркова, 20. Гр. Купчанка, 21. Ю. Ставровського, 22. В. Щавинського, 23. О. Мончаловського, 24. Амвросія Полянського, 25. В. Луцика, 26. Е. Сабова, 27. І. Процика, 28. Дмитра Маркова, 29. М. Ґлебовіцького. З них 2. 5. 6. 7. 14. 15. 17. 21. і 26. були угорськими русинами, 20. був буковинським русином, а решта галицькі. З них Іван Наумович у галицькім соймі 27. грудня 1866 р. у своїй промові без дозволу своїх виборців проголосив, що вірні Австрії галицькі русини є тотожні з росіянами (великоросами) і творять з ними один руський нарід.

Та наслідком свого „язичія“ опинились ці письменники поза українським і російським письменством, бо росіянин А. Пипін у своїй „Історії славянскіх літератур“ зачислив їх, крім ще незнаних 27, 28. і 29., до славянських письменників, а не до руських (себто російських) в IV. томі своєї Історії. За Пипіном поминули їх теж інші історики російської літератури навіть таких галицьких, що писали чисто по російськи, а не язичієм. Аж у 1915 р. видав проф. Арістов I. том книги „Карпато-русскіе пісателі“ з оцінкою діяльности і творів 1—9 письменників. Видав він тоді теж твори А. Духновича і деякі А. Полянського з виправленою мовою на літературну живу російську мову. Війна не дозволила Арістовові видати решту згаданих письменників, хоч обраховував своє видання на 30 томів. Вислід війни перемазав усі ці пляни. Коли відродився український національний рух на Наддніпрянщині, галицькі москвофіли побачили, що українською мовою починають писати навіть люди інших національностей, що мешкають на Україні. Москвофільський рух у Галичині втримується нині вже тільки закулісовими ґешефтами. Ніхто вже нині не пише язичієм.

В. О. Бережанський.

—o—

Гостина мін. Тітулеску.

ПАРИЖ, 19. 4. ПАТ. Мін. Тітулеску веде далі балачки з французькими провідними політиками. До його балачок привязує париська преса велике політичне значіння. З мін. Барту обговорив Тітулеску взаємини Румунії з Францією, Малою Антантою і Польщею. Барту погостив сніданням румунського міністра. Опісля мін. Тітулеску конферував з Тардіє, Лявалем і премієром Думерґом. Офіціяльна візита мін. Тітулеску в Парижі закінчилася обідом у румунськім посольстві. Всеж таки мін. Тітулеску залишиться в Парижі неофіціяльно до суботи.

—o—

Великанський недобір.

ВАШИНҐТОН, 19. 4. ПАТ. Недобір скарбу Злучених держав, з кінцем буджетового року, дійде до 3 міліярдів долярів. Таким чином перевищить він буджетовий недобір з минулого року. До суми 3 міліярдів долярів не вчислено зиску 2 міліярдів долярів, які Злучені Держави осягнули, відступивши від золотого паритету.

—o—

БАГНО „СТАВІСКІЯДИ“.

ПАРИЖ, 18. 4. ПАТ. Нині знову суд радив, чи не пустити на волю здогадних убивників Пренса. По нараді суд рішив задержати їх в арешті ще до 3. травня ц. р. Підчас наради прокуратор заявив, що вірить в алібі Карбона, за те сумнівається вельми щодо алібі барона де Люсака і Спіріта. Оборонець Моро-Джіяфері вважає рішення суду за велику перемогу, бо нормально в таких випадках суд продовжує арешт обвинуваченим на цілий місяць.

ІНТЕРВЕНЦІЇ ПОСЛІВ ЗА СТАВІСЬКИМ.

ПАРИЖ, 18. 4. ПАТ. Перед слідчою парляментарною комісією зізнавав суддя Фонтен кажучи, що за Ставіським інтервеніювало дуже багато послів і сенаторів. Фонтен згадує, що колишній міністер Бонне намагався навіть витягнути з актів одну записку. Опісля зізнавав деп. Аро, який ще в 1932 р. заскаржив Т-во „Ля Фонсіер“, яке заснував Ставіський. Поладнання цієї справи дуже часто відкладалось, а опісля суд відсував дуже часто розправи. Свідок Тіссо, директор суспільних обезпечень заявив, що колишній мінітер Франсов Альбер дуже докладно знав про всі балачки Ставіського з посторонніми людьми. Вкінці Арон, директор контрольного уряду від обезпечень висвітлював історію контролі.

Зол. 1'50

Коштує чвертьрічна передплата гумористичного журналу

„ЖОРНА“

Замовляти: Адміністрація „ЖОРНА“

Львів. Ринок 10. Конто ПКО. 503.495.

З життя наших установ на еміґрації.

Загальні Збори Т-ва Українських Письменників і Журналістів у Празі.

Дня 4. IV. ц. р. в Т-ві Українських Письменників і Журналістів у Празі відбулися річні загальні збори. Вибрано нову управу, склад якої ми вже подали передучора.

За звітовий рік у Т-ві відбулося 20 зібрань, на яких 23 особи прочитали реферати, а саме: Л. Білецький 4: 1) Куліш і Ерос, 2) Хвильовий як письменник, 3) Дон Хуан в українській літературі, 4) Шевченко і Ґонта. Б. Гомзин свої оповідання: 1) Романтик, 2) Прутченко (з циклю „Нас було четверо“), реферати: 3) В царстві найвищих досягнень аеротехніки, добробуту і нових форм життя (кілька образів із життя УСРР), 4) Спроба характеристики світогляду Акселя Мунте на підставі його книги „Життя і смерть“. С. Черкасенко: 1) Характеристика літературної діяльности М. Садовського, 2) М. Садовський як артист, 3) Недруковані вірші. Аркадій Животко: 1) Україна в творах радянських письменників, 2) Цілі й методи московського походу на Україну в рр. 1917—1920, 3) Представники російської суспільної думки XIX ст. в українській справі. П. Богацький: 1) Умовини літературної праці на Україні (УСРР), 2) Микита Шаповал і „Українська Хата“. Марія Омельченкова: 1) Новітній український жіночий роман, 2) Англійський новітній жіночий роман. Н. Григоріїв: Український націоналізм. М. Обідний: Спогади про М. Садовського. Г. Омельченко: Праця польських письменників у світлі статистики. С. Шелухин: Спогади про М. Садовського. Олександра Черново: Аксель Мунте: „Книга про життя і смерть“.

Відвідин було 195. З них на членів припадає 104, на гостей 91.

Т-во брало участь: у святкуванні ювилею С. Шелухина; в святі Шевченка; в інших національних святах; у рятунковій акції українського громадянства української реф. реальної гімназії; в Комітеті Рятунку України й ін.

Брошура василіянського достойника з 1863 року.

Гарасевич чи Малиновський. — Урядовий реферат Гарасевича і книга Малиновського. — Брошура Правдолюба.

У 1862 р. вийшла у Львові в малій вісімці грубезна книга, що обіймає XXVIII. ст. передмови Михайла Малиновського й перегляду змісту та 1184 ст. тексту самого твору п. з. „**Annales Ecclesiae Ruthenae, gratiam et communionem cum s. Sede Romana habentis ritumque Graeco-Slavicum observantis, cum singulari respectu ad dioeceses ruthenas Leopoliensem Premisliensem et Chelmensem**“. Ця книга відома й цитована під трьома початковими словами як „**Annales Ecclesiae Ruthenae**“ та як твір Михайла Гарасевича згідно з таким зазначенням його авторства на заголовку й поданням низки його почестей.

За заголовок дорікали Гарасевичеві в науці, напр. проф. Вільгельм Брухнальський, але несправедливо, бо в дійсності Гарасевич не дав ніякому свому писанню такого заголовка й він належить Малиновському. Своїм розвідкам, як загальному рефератові із 1826—1827 рр., зладженому на зазив віденської нунціятури, так і пізнішим окремим писанням, давав Гарасевич заголовок „Історична відомість“, чи то „**Historica notitia**“, бо писав свої речі завсіди по латинському.

Таку саму історію, як із заголовком книги бачимо також із її змістом. Гарасевич помер 26 літ перед виходом книги (у квітні 1836 р.), а в книзі бачимо цитати з довгої низки книг, що вийшли по смерти Гарасевича, навіть у 1858 р. На зразок своєрідної наукової солідности, серіозности й послідовности Малиновського вистане навести, що останній, сьомий, розділ книги він охрестив „**De statu Hierarchiae Ruthenae unitae sub regimine austriaco ab an. 1808, seu a restauratione Metropoliae Haliciensis usque ad an. praesentem 1826**“, а в дійсності доводить справу аж до часу виходу книги й запозичений із реферату Гарасевича для урядового вжитку заголовок відноситься тільки до малої частини цього розділу.

Згаданий реферат Гарасевича для урядового вжитку ходив у свому часі по руках у рукописних копіях і з одного боку причинювався в дечому до пробудження національної свідомости, а з другого ставав для декого товчком займатись історією української церкви (Михайло Малиновський, Антін Добрянський, Петро Паславський).

Сказане треба мати на увазі, беручи до рук львівську брошуру з 1863 р. п. з. „**Odpowiedź na historję „o unji kościoła grec. kat. ruskiego“ przez ks. Michała Malinowskiego, kanonika świętojurskiego we Lwowie, w 1862 r. wydana, napisana przez Prawdoluba, Rusina, 1863 r.**“ Свою брошуру написав автор у березні 1863 р., як подано на кінці її тексту.

Порівнявши „**Annales**“ „із короткою історією о. Гарасевича у відписі“, Правдолюб дивувався, чому Малиновський, видаючи навіть свої маленькі писаннячка під своїм іменням, не зазначив свого авторства на цій „історії, яку цілком інакше, як її написав о. Гарасевич, переробив із великою працею й мозольністю“. „Чи не тому то, — питав Правдолюб, — щоб під покривкою чужої та значнішої поваги міг сміливо й безпечно викинути з себе жовч, яка кипіла в ньому віддавна, а зокрема від 1848 р.?“

Про саму книгу з 1862 р. писав Правдолюб ось-що: „Переробляючи історію Гарасевича на своє копито, поставив собі о. Малиновський за тему доказати, „що св. українська унія це велика мучениця, а поляки з езуїтами й василіянами це вбивці українців“. У такій то цілі він по збирав усе, що було зле й придатне до його теми; що де зачув, навіть і небилиці, або вичитав із якого шпарґалу, листа, привілею, консисторських актів тощо, усе це вписав до своєї книги дослівно, додаючи до цього свої їдкі писані уваги, переповнені часто терпкими й ущипливими колючками. Зваживши при цьому й те, що о. Малиновський цілком поминає історичні факти, які ослаблювалиб його доказ, а деякі малює однобічно, або ставить у далекому відтінку; що він промовчує про великі заслуги людей, імення яких історія вірно записала, для греко-католицької церкви й Руси, а наводить факти, які відносяться до приватних осіб, що не мають ніякого значіння в ерархії, або вияснюють лиш особисту характеристику начальників церкви й зовсім не належать до церковної історії, або такі неприличні, що вже сам сором не позволяв вписувати їх до історії, а ще тим більше до церковної; зваживши, кажу, те все, можна б без пересади назвати книгу о. Малиновського не історією української церкви, але швидше „кримінальним позвом“, внесеним на поляків і їх прихильників перед суд Західної Европи, тим більше, що вона написана не нашою родньою мовою, але сплісніло латиною“.

До цієї оцінки Правдолюба треба додати, що йому не відомі були розвідки Гарасевича написані після реферату для урядового вжитку, відомого з копії Правдолюбові, хоч, що правда, своїм загальним характером пізніші писання Гарасевича не різнилися помітно від попереднього реферату. Не шкодить також зазначити, що польські історики (напр. Брухнальський) закидали Гарасевичеві ту ненависть до поляків, яку Правдолюб закинув Малиновському, й що брошуру Правдолюба лишили вони без уваги. Нарешті при закиді Правдолюба в справі мови книги набігає думка, що він написав свою брошуру по-польському головно тому, щоб і поляки могли прочитати її.

Перед відповіддю на питання, чи малюнок Малиновського відповідає дійсності, заявляє Правдолюб, що він українець і лишиться ним до кінця життя, що любить свою народність, але рівночасно шанує кожну іншу.

Свою відповідь поділив автор на три доби: першу від 1340 до 1772 р., другу від 1772 до 1848, а третю від 1848 до 1863 р.

Починає її ствердженням, що Русь сама себе запропастила, бо „Володимир Великий розділив просторую й могутню українську державу між своїх дванадцятьох синів і виставив її тим самим на видовище кривавих домових і чужих воєн. Між собою не згідні й панування жадні брати нападали один на одного, і зводячи кроваві бої, бючи, убиваючи й осліплюючи себе, ослаблювалися, і ділячи знов уже й так малі свої країни між своїх синів, дрібнили щораз більше. Отже цим робом ослаблена Русь мусіла швидше чи пізніше впасти й статися здобиччю якоїсь сильнішої сусідньої держави“.

Михайло Возняк.

(Д. б.)

Дешевий тиждень по 75 сотиків, маркізети, мушліни, крепони, епонжи і т. д. **БАЗАР БЛАВАТНИЙ** А. ГАНДЕЛЬМАН, Львів, Боїмів 11.

З кооперативного життя
на Волині.

День пропаґанди ощадности.

Дня 10. квітня кредитова кооператива „Сівр" у Луцьку в порозумінні з іншими організаціями й редакціями українських часописів улаштувала в міському театрі свято ощадности під поданою вище назвою. На свято прийшло біля двохсот осіб. Це число треба вважати замалим, коли взяти під увагу, що на інші свята збиралося значно більше осіб. Причина, очевидно, в тому, що села були повідомлені запізно та й 3-ій день Великодніх Свят не можна вважати за відповідній.

На програму свята складалися: реферат про ощадність, виголошений агрономом філії „Сіль. Госп." інж. Нищим і три фільми з українськими написами — власність кооперативи „Український Кіно-Театр", а саме: „Доля вдови Новакової" (кооперативний), „Від яйця до яйця" (господарський) і „Нечемне вороня" (гумористичний).

Гостям роздали пропаґандово-ощадностеву літературу.

Загальні збори „Українбанку" в Луцьку".

Збори відбулися 15. квітня при участи значного числа членів та пройшли дуже бурливо у звязку зі сучасним станом банку. Ці збори цікаві тим, що були вони першими зборами, на яких селяни виявили досить активности. Джерелом цієї активности, очевидно, були матеріяльні інтереси: уділи списано на страти. Посилили селянську активність взаємні обвинувачення надзірної ради й дирекції, що робило дуже сумне враження на присутніх. Серед селян залунали вигуки: „До димісії". І справді, надзірна рада в повному складі зголосила свою димісію. Заховання членів дирекції теж було в великій мірі нетактовне й свідчило про нерозуміння своєї ролі та свого положення.

На такому тлі пройшли збори майже до кінця. Головними моментами були такі:

Зібрані члени одноголосно прийняли внесок п. В. Островського про прийняття річного звіту лише до відома (без затвердження й уділення органам управління абсолюторії) аж до переведення ревізії РСУК, після чого мають бути склискані надзвичайні збори. Внесок дискусії про зміну статуту в тому дусі, що дирекцію малиб вибирати загальні збори, одноголосно відкинуто. Майже одноголосно був прийнятий внесок п. С. Вишнівського про виконання постанови попередніх зборів щодо потягнення до покриття страт попередніми органами управління або притягнення винних до відповідальности.

Після гарячих дебат і змін реґуляміну збори приступили нарешті до вибору надзірної ради. Вибрані такі особи: Гудемчук Олекса, Вишнівський Сергій, Середюк Іван, Бондарчук Микола, Косюк Гарасим, Наїдко Сергій, Тивонюк Іван, Дробітко Василь і Кушнірук Тома.

Пп. В. Островський, А. Глущук, Ів. Бондарук і інші громадяни ввійти в сучасних умовинах до надзірної ради відмовилися.

Треба ще додати, що збори, відкинувши проект буджету, зголошений дирекцією, ухвалили буджет у дуже скромних розмірах.

X.

Відкриття вистави образів О. Ляшенка.

Дня 19-го п. м. відкрита у Львові вистава образів арт. Ол. Ляшенка притягла вже на перший день велику скількість гостей. Бачили ми на ній у першій мірі мистецькі та журналістичні кола. Мистці, мистецькі критики та запрошені гості ділились гуртками своїм першим враженням. Симпатичний артист вступає радо у розмову з гістьми, даючи всілякі пояснення. Зібрані образи та дереворити мають багато сонця, перенесені темпераментом мистця в кольорові переживання, що захоплюють глядача. Це речі з преціозного екзотичного життя і пейзажу Альжиру, Єгипту, Марока і Палестини. Вистава окрім мистецьких прикмет є дуже цікава самою екзотикою, що переносить нас неначе у дійсність цих країн.

Дуже цікаві його дереворити, в яких 15—20 кольорів. Тека дереворитів О. Ляшенка має свою славу і назагал вони дешеві, так, що аматори можуть з цієї нагоди легко їх придбати, вони цілком заступають барвні образи, одначе чарують своєю питомою шляхотністю.

Олександер Ляшенко є українцем, родом з Харківщини. Мистецьке життя його багато й цікаве. Довший час він перебував на півдні і південні краєвиди стали улюбленою його темою. У малярстві він один із кращих представників цього жанру.

О. Ляшенко час від часу відвідує ріжні европейські краї, аби показати свій мистецький доробок, улаштовуючи виставки. Його твори розкидані по цілому світі та в кращих музеях і приватних збірках.

Не сумніваємося, що українське громадянство відвідає виставу, з якої винесе багато вражінь і відчує тепло південного сонця і талант його інтерпретатора.

Ніхто не обмежує Вашої особистої свободи. Можете підписати довільну скількість позички Рідній Школі. Кожна позичка по 25 зол.

Пуделка: зол. 0'40 — 2'60
Туби: зол. 1'35 — 2'25

Вечір українського екслібрісу.

З метою популяризації екслібрісу Українське Товариство Прихильників Книги в Празі дня 9. березня ц. р. улаштувало в Празі чайний вечір присвячений українському екслібрісові. Програма вечора складалася з реферату д-ра Володимира Січинського про український екслібріс, льотерію екслібрісу і виміни екслібрісами.

У свому рефераті В. Січинський подав дефініцію екслібрісу, вказав на ріжні його роди та відміни, значіння та функціональне призначення. Коротко перейшовши історію екслібрісу в цілій Европі та розвиток колекціонерства докладніше спинився на історії українського екслібрісу — його найстарших зразках (Бардіїв, Камянець, Холм, Волинь), розвитку у XVIII століттю та занепаді в XIX ст. З новіших часів, референт дав коротку характеристику екслібрісів Нарбута, Сосенка, Кульчицької та ін. старших мистців. Загально характеризуючи творчість молодших мистців, референт полишив на інший раз їх докладну аналізу та характеристику.

У „Льотерії екслібрісів" були льосовані три збірки (колекції) українських екслібрісів та деякі видання присвячені екслібрісові.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.
Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

К. ГАЛУШИНСЬКИЙ. 36

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Один нездійснений плян. — Стрільці і розвідча служба.

Бачучи вже наперед труднощі у переведенні належних виплат для старшин, бачучи, що тут діється велика кривда для одних добровольців, а надто великі користи мають інші, родився у мене один плян, який я хотів зараз у перших днях перевести. УСС складалися у своїй більшости з інтеліґентних одиниць. Небагаті старшинські місця були вже заняті або відповідними людьми, або молоденькими хлопцями, а старші інтеліґенти, що мали роки і були вже на становищах, мусіли нерідко виконувати службу мужви й діставати також платню. Щоби з УСС зробити справді товариство людей, яких звязала одна думка, я хотів довести до того, щоби всі зреклися своїх старшинських платень з тим, що старшини брали б найменший полевий додаток підстаршинської сарші. Також не мало бути старшинської кухні, лише харч для всіх спільний та однаковий. Звіс старшина ріжниласяб від мужви старшинськими відзнаками, відповідно до його старшинського степеня, а надто йому прислуговувалиб усі почести і послух, звязаний з його становищем.

По моїй думці прийняття того проекту мусілоб викликати пошану до стрільців у інших військових органів влади, звязало би стрільців між собою сильним вузлом, пропалиб заздрости та амбіціювання, викликані по найбільшій части матеріяльною стороною діла. А може навіть це булоб не допустило і до багатьох ріжних інших наслідків, про які опісля буде мова. Я сильно переконаний, що той проєкт був конечний до переведення, якщо можна би було догадатися, що війна треватиме так довго. Кожний інтеліґент в УСС, якби служив при війську, був би сьогодні, в четвертому році війни, як не поручником, то надпоручником, а тимчасом у стрільцях мусів бути рядовиком, бо число старшин невелике. Мимовільно питався він, чому цей або той має крім військової пошани ще й матеріяльну користь, а він, що нераз більше себе наражає на небезпеку, має замкнену дорогу до старшинського степеня. Та коби то ще у виборі старшин була панувала якась система і до вищого степеня подавали лише самих найгідніших того! Але, на жаль, треба признати, що так воно не було. Протекції, непотизм і інші хиби панували серед стрілецтва в непереможній силі. І не одному гарному членові УСС остогидло все, він кидав стрілецтво і переносився до війська. Мій проєкт не остоявся, ніхто, з ким я про нього говорив, не хотів його приняти.

Зараз у самих початках нашого побуту в Ґоронді звернув свою увагу на наших добровольців розвідчий відділ львівської військової команди — т. зв. Kundschaftsabtlg. Його метою є охоронити власну армію від шпіонів ворожої армії, а надто старатися про людей, які йшлиб як шпіони у ворожу область та приносили віродостойні вісти. Воно почасти й не диниця, що на добровольців спеціяльно звернули увагу. Саме поставлення леґіону та всі для нього вигадані розпорядки йшли від розвідчого відділу начальної команди армії, а полк. Граніловнч, з яким конферував д-р К. Левицький, ніхто інший, як начальник розвідчого відділу міністерства війни.

Хто перший звернув на це увагу, щоби стрільців уживати як розвідчиків (по німецьки ніжніша назва для своїх: Kundschafter, для чужих таки: Spion), не відомо мені. Досить, що відразу стали приходити службові листки того змісту, щоби прислати до Мукачева трьох або чотирьох жвавих стрільців, з такої і такої околиці. Після карток стали приїздити до нас старшини цього відділу, щоб особисто говорити з добровольцями та намовляти їх до „патрулєрки", як називали самі стрільці ту службу. Між іншими приїздив товмач цього відділу, комісар Садлінський, який зробив собі спис охочих до такої служби хлопців. Опісля прийшов приказ, що названих у списі стрільців не вільно посилати на фронт, лише треба їх залишити до розпорядимости розвідчого відділу військ. команди. Впливали при тому рішенні стрільців гроші. Мусіли їм, здається, обіцяти більші нагороди за важні вісти та певно й наперед на руку давати поважніші суми, в імя засади, яку голосно голосили на початку війни: „Das Geld spielt im Kriege keine Rolle". Опісля хлопці переважно нарікали на те, що не додержували супроти них даної обітниці. Ці нарікання доходили часто до моїх ушей, одначе ближче тою справою я не цікавився, тимбільше, що симпатична вона мені не була. Одначе пізніше показалося, що це були лише початки експериментів з УСС. За тими першими спробами пішли інші, які ще в більшій мірі були шкідливі і для самої організації і для добровольців.

(Далі буде.)

З відчитової салі.

За суспільно-господарську культуру нашої молоді.

Дня 31. березня ц. р. відбувся заходами Української Професійної Порадні реферат, який виголосив д-р Ілля Витанович на тему: „За суспільно-господарську культуру нашої молоді“.

В цьому рефераті прелеґент вказав на відсталість нашої суспільно-господарської культури. Щоби розбудити і збогатити всю нашу суспільно-господарську культуру, щоби наші люди могли бути активними і творчими в економічному житті, треба починати дуже важну виховну працю від шкільної молоді. В першу чергу треба цю систему виховання завести в рідних школах, які мусять дати громадянству те, чого йому найбільше потрібно.

Прелеґент вказав на недомагання нашого теперішнього шкільництва, ставлячи за взірець німецькі середні школи, з яких виходять учні не тільки з необхідною загальною освітою, але з практичним званням — варстатом майбутньої праці.

У нас виховання молоді здебільшого відірване від сучасної дійсности. У висліді такого виховання школа дає інтеліґентних консументів, що не можуть собі дати ради у реальному житті.

Говорячи про методи суспільно-громадського виховання, прелеґент вказав на корисну ролю, яку відігравав український Пласт серед шкільної молоді. У Пласті молодь мала можність навчитися шанувати гуртову працю й орґанізувати її, навчитися таких прикмет як точности, карности, відповідальности, зарадности, самостійности і підприємчивости.

Але і в нинішніх наших умовинах мусимо шукати способів, як впоювати в молодь суспільну культуру і громадські чесноти. Треба передовсім в очах молоді піднести гідність фізичної праці, щоби вона не була чимсь гіршим від праці умової. Життєвої практичної активности молодь може у великій мірі навчитися у своїй шкільній кооперативній орґанізації. Очевидно праця в такій шкільній кооперативі не може зводитися до ведення одної крамниці, але мусить обіймати по можности якнайширші ділянки життя, щоби така кооперативна шкільна орґанізація була образком правдивого суспільства. Молодь мусить мати нагоду проявити свою творчість і бачити всі наслідки своєї праці, щоби також на невдачах могла пізнавати як треба правильно поступати. У такій шкільній орґанізації молодь має пізнати власним досвідом трудноші, добрі й злі сторони суспільного ладу та його господарські підстави.

Добре було би, колиб школа держала постійні звязки також з тими своїми учнями, що ту школу покінчили і працюють у ріжних ділянках господарського життя. Звязок школи зі своїми абсольвентами матиме той добрий вплив, що виховна система школи не відстане від вимог дійсного життя і його насущних потреб.

Добре було би уладжувати час до часу для шкільної молоді свобідні гутірки, оповідання інтеліґентніших батьків про свою щоденну працю, чи якісь цікаві господарські досягнення та показувати молоді ті цікаві господарські урядження.

Дуже корисно доручувати шкільній молоді (у формі добровільних домашніх задач) спроби аналізи господарського ринку, господарських описів і опісля при дискусії над поданою темою пояснювати учням підставові явища суспільної економії, соціольоґії і політики.

Дуже добрим способом зацікавлення молоді господарськими справами і викликання в ній активности до тих справ прелеґент вважає т. зв. методу проєктів, що в богатьох школах Америки й Европи стала навіть виключною системою навчання. У нас завести її трудно, але було би побажаним, щоби в кожній клясі всіх наших шкіл перевести бодай один проєкт, концентруючи коло нього науковий матеріял з усіх майже шкільних предметів. Чи не цікавий був би для учнів нпр. проєкт: „Школа спроваджує вугіль“, якби вони самі його перевели, попереджені лекціями природника, фізика, математика, ґеоґрафа, історика і т. д. Скільки цікавих рефлексій, питань розворушить такий проєкт у молодих головах?! Очевидно такі проєкти мусіли би бути заздалегідь старанно підготовані і солідно переведені. відповідно до наших умов. Час, посвячений на те, хоч би зі шкодою для приписаного шкільного матеріялу, оплатиться.

Цікаво теж дати приміром клясі замісць звичайної задачі чисто практичну: заробити власною працею означену суму грошей на якусь суспільну ціль. Задача трудна, але хто зна, чи не одному з учнів не поможе найти себе у світі.

Практика ще багато може нам дати способів як плекати суспільно-господарську культуру серед молоді. Мусимо вже раз розпочати цю працю бо час не жде.

Загальні Збори Товариства письменників і журналістів ім. І. Франка.

КОМУНІКАТ.

В суботу, 28. ц. м., в салі Т-ва „Українська Бесіда“ у Львові відбудуться Загальні Збори Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка з таким порядком нарад:

1) Відкриття Загальних Зборів, 2) Звіт секретаря Ради з діяльности за мин. рік. 3) Звіт касієра, 4) Звіт господаря, 5) Звіт Контрольної Комісії, 6) Дискусія і абсолюторія, 7) Вибір нового голови Т-ва, Ради Т-ва і Контрольної Комісії, 8) Інші біжучі справи.

Початок в 6. год. попол.

ЗА РАДУ ТОВАРИСТВА:

Д-р М. Стахів
заст. голови.

І. Кедрин
секретар

Завзята боротьба робітників з поліцією.

БЕРЛІН, 19. 4. ПАТ. В Данії в пристані Есберґ дійшло до крівавих заворушень між страйкуючими робітниками беконового промислу і поліцією. Робітники уладили демонстрацію, не зважаючи на заборону поліції. Тому поліція розігнала юрбу замонстрантів. Страйкуючі робітники стягнули двох поліцаїв з коней і важко їх побили, а крім того кільканацятьох поліцистів важко поранили камінням. З Копенгаґи надійшла підмога для поліції. Страйкуючі робітники сформували вдруге похід і тоді поліція вжила зброї. Робітники збудували на вулицях барикади. По завзятих боях поліція розігнала демонстрантів і перевела численні арештування.

—o—

АТЕНТАТ НА ПАНЦИРНИК.

З Харбіна повідомляють, що японський панцирний самохід наїхав біля Генґ-Тао-Тсе на динамітову міну, яку підложили хунхузи. Вибух знищив самохід до тла, а вояки віднесли важкі рани.

Клопіт з Л. Троцьким.

МАДРИД, 19. 4. ПАТ. Міністр внутрішніх справ заявив представникові аґенції Райтера, що Троцький не просив еспанського уряду, щоби дозволив йому оселитися в Еспанії. Уряд не дозволить Троцькому на побут в Еспанії, бо він може під теперішню хвилю спричинити неспокій.

ПАРИЖ, 19. 4. ПАТ. Невідоме місце побуту Троцького цікавить вельми журналістів. Кружляють поголоски, що Троцький далі перебуває у віллі у Барбісон, біля якої ждуть журналісти і фотоґрафи. Французький уряд дозволив Троцькому на побут у віллі ще декілька днів, щоби полагодив свої інтереси.

—o—

По широкому світі.

— В Німеччині продовжують акцію за купуванням лишень німецьких товарів.

— Польський амбасадор Скірмунт у Льондоні видав обід в шану премієра Мекдональда.

— В Льондоні появилась друком біла книга, в якій призбирано дипльоматичні документи в справі розброєння.

— Увільнений в берлінському процесі болгарин Димітров, що перебуває в одній московській санаторії, працює тепер над книжкою про сучасну Німеччину та ляйпціґський процес.

— Югославянський король підписав декрет, яким перевів реконструкцію кабінету Узуновича, при чому змінено пятьох міністрів.

— На основі розпорядку німецького уряду від 1. травня ц. р. можна буде вивозити з Німеччини без спеціяльного дозволу найбільше 50 марок.

— Вибір нового президента Чехословаччини відбудеться 24. травня ц. р.

—o—

НОВИНКИ

— **Ямна коло Яремча.** Пансіон „Веселка“ отворений від 1. травня. Кімнатй гарні, сонячні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкуренційні. Ближчі інформації подасть Ів. Ліськевичева, Станиславів, вул. Голуховського ч. 67/I. 2—6

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, I. пов. Тел. 54-45.** Приймає футра до переховy на літо. 13-?

— **Магазин постелі Р. Джала,** Львів, Хорущина 5, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зол. 524 58-100

— **Українська Порадня для вибору звання** при Головній Управі Рідної Школи у Львові, Словацького 14/III. приймає сторони щодня від 11—13 год., а від 20. квітня ц. р. також у вівтірки та пятниці від 16—17 год. Зголошуватися з батьками або опікунами. 2-3

— **Виділ Української Захоронки в Дрогобичі** влаштовує, подібно як попередніми роками в підгірському містечку Підбужі у власній санаторії **літню оселю для дітей**, яку вестиме від 15. травня до кінця серпня 1934 року. Старших у віллі „Ольга“, дітей в дитячій санаторії. Оплата для старших за умовою, для дітей по 1 зол. 50 сот. денно. Знижки для незаможних передбачені! Гірський воздух, сонішна купіль і річна, прогульки в гори тощо! Харч 5 разів денно! Опіка педагогічна і лікарська! Зголошення приймає і всякі інформації дає: Олександер Горницький, Дрогобич, Суд, вул. Стрийська.

— **З Українського Лікарського Товариства.** В суботу 21. ц. м. год. 19. відбудеться в домівці Товариства при вул. Чарнецького ч. 26, I відчит д-ра І. Довбуша: Професійні хороби.

— **Запит до керманичів Каси Хворих і її санаторії у Львові.** Три дні тому у санаторії Каси Хворих у Львові помер прокурист Банку „Дністер“ Роман Конашевич. Лікувався він у Каси Хворих довго, а лікували його на очі і на горло; до останнього часу м. і. не мав приписаної ніякої спеціяльної дієти. Колиж його здоровля щораз гіршало — віддали його до санаторії К. Х. під обсервацію. І там на пятий день — помер, а щойно зі свідоцтва смерти рідні і знайомі довідалися, що він мав — цукроницю. Виринає питання: як можливо, щоби цукровиця, довготрівала і затяжна недуга, потом показалася і довела до смерти пацієнта впродовж пяти днів?!

— **Останні два академічні вечори** у Львові відбудуться в неділю 22. і 29. квітня ц. р. Теми тих вечорів будуть: **„Католицизм і націоналізм“** — референт о. д-р М. Конрад (22. 4.) і **„Сучасні завдання української інтелігенції“** — реф. д-р М. Дзерович (29. 4.). Оба реферати будуть виголошені в салі „Української Бесіди“. Початок: год. 6. веч

— **Українїка.** Варшавський „Кур'єр Поранни“ помістив інформаційну статейку в ч. 10. з 19. квітня ц. р. про нашу музику, композиторів і львівські хори пера З. Лібгарда.

— **Погода на довший час.** Зі всіх сторін Европи повідомляють про незвичайно високу температуру, що рідко буває в другій половині квітня. В Льондоні нотують температуру (… ст. в тіні), якої не памятають у тій порі від … літ. У Франції не нотували від 50 літ таких горячих квітневих днів. Европейський континент находиться тепер під діланням двох антициклональних високих тиснень: над Україною і Балканом. Оба ті осередки високого тиснення наповнюють сусідні краї горячим повітрям з малою скількістю вогкости, що ворожить на дальший час теплу погоду.

— **Зміни шкільних програм.** Як повідомляють з Варшави, міністерство освіти має скликати незабаром кілька конференцій в справі зміни научних програм у середніх школах. У конференціях візьмуть участь куратори усіх шкільних округ, директори середніх шкіл і деякі вчителі. Практика з дотеперішньою програмою виявила деякі недостачі, а крім того шкільна влада задумує ввести в програму навчання деякі зміни та поширення. М. і. буде поширена наука анатомії основами освідомлення молоді, обовязкова буде наука писання на машині, стенографії і т. п. Ті практичні предмети будуть введені з огляду на те, що на основі нової організації шкільництва після скінчення гімназії часть абсольвентів і абсольвенток замісць переходити до ліцеїв зможе посвятитися відразу зарібковій праці. В педагогічних колах і серед загалу родичів проєктовані зміни викликують велике заінтересування.

— **Заборона..** Надіслано нам такий документ: Starosta Tarnopolski. Nr. B. 32. Tarnopol 2… marca 1934 r. Do Zarzadu Koła „Ridna Szkoła“ UPT. Do rąk WP. W. Hłuchowieckiego w Ostrowie. Na podstawie art. 13 prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (rozp. Prez. Rz. z dnia 27. października 1933. (Dz. Ust. N … poz. 653) zakazuję odegrania sztuki teatralnej p. t. „W czużim pyriu“ (В чужім пірю — …скл.) oraz rytmicznych ćwiczeń w wykonaniu dzieci przy dźwiękach orchestry dętej w dniu 1. kwietnia 1934 w lokalu Ukr. Banku w Ostrowie, ponieważ ani członkowie Koła „Ridnej Szkoły“ ani też członkowie miejscowej orkiestry pomimo wezwania Zarządu gminnego ogłoszonego przez Wójta, nie wzięli udziału w uroczystości poświęcenia i wywieszenia godła państwowego na budynku szkolnym w Ostrowie. Od niniejszej decyzji przysługuje prawo wniesienia odwołania do Wojewody Tarnopolskiego za mojem pośrednictwem w ciągu dni 14. licząc od dnia następnego po dniu jej doręczenia. — Starosta Powiatowy Kuderewicz. referendarz.

— **Закон про памятники.** Оголошено польський закон, що змінює декрет про затверджування проектів памятників з мистецького становища. На основі приписів нового закону, хто всупереч декретові ставить на публичному місці памятник, статую або фіґуру, вмуровує або завішує памяткову таблицю, а також переводить більші направи чи перебудови, підлягає карі арешту до 3 місяців або гривни до 3.000 зол. Закон обовязує від 18. ц. м.

ҐАЛЯНТЕРІЯ ЖІНОЧА І МУЖЕСЬКА У ВЕЛИКІМ ВИБОРІ По цінах дуже низьких. Поручає ф-ма ЗИҐМУНТ ЗАЛЕСКИЙ вул. Боїмів ч. 4.

— **Надпродукція правників** у Польщі така велика, що міністерство справедливости перестало приймати жінки на судейські становища, приділюючи їх тільки в характері судових урядничок. Навіть жінки, що вже займають становища суддів, мусять вдоволитися тільки урядничою карієрою.

— **Закриття ґімназії.** Кураторія луцької шк. округи рішила закрити з днем 15. червня ц. р. приватну коедукаційну ґімназію в Дубні з польською мовою навчання. Ґімназія є власністю А. Караульника.

— **Перша адвокатка у Львові.** Перед львівським судом присяжних станули чотири члени КПЗУ, а саме студентка І. Бехкесівна, Хаскель Бербер, Ст. Гординський і Соломон Йолес за участь в протидержавній акції та кольпортажу комуністичних летючок. Розправа цікава тим, що оборони обвинуваченої Бехкесівної піднялася перший раз у Львові адвокатка Лея Зайдер.

— **Львівська хроніка.** В друкарнях заведення ім. Осолінських у Львові робітники влаштували італійський страйк, протестуючи цим способом проти приймання незорганізованих складачів. — В домі при вул. Немцевича поліція зліквідувала тайний дім сходин, який вела Ксавера Балабан. — На Знесінні кинувся під потяг і згинув на місці 60-літній залізничий майстер Роман Ганаковський. — При вул. Міцкевича повісився 55-літній Антін Курек, б. асекураційний інкасент. — Перед двома днями на Погулянці напилася молода жінка сільного квасу. У важкому стані перевезли її до шпиталю, де нині померла. Покищо не вдалось ствердити ні причини самогубства ні прізвища тієї жінки.

— **Краєва хроніка.** В Людвиківці пов. Долина повісився в лісі 23-літній Іґн. Венлельберґер зі страху перед військовою службою. — В Люб'янці пов. Надвірна троє людей добулися до хати Івана Кухтарука і стріливши тричі, зажадали видачі грошей. А що грошей не було, забрали кілька річей і втікли. — Делеґат львівської скарбової палати Едв. Станкевич, що виїхав на контролю до Борщева, стрілив собі в груди з револьвера в приступі нервового розстрою. Тяжко раненого перевезено до тернопільського шпиталю. — В Перемишлі арештовано мандрівних торговців Якова і Макса Горовських з Борислава, що вбили ножами на пл. Ратушевій шевського майстра Осипа Ширинського.

— **Скажена собака** покусала у Варшаві кількох людей. Поліція уладила погоню і вбила її.

— **В справі розбудови Києва.** Московська „Правда" повідомляє, що перед кількома днями відбулася в будинку міської опери конференція в справі розбудови міста Києва, яке проголошено столицею України. В конференції взяло участь 2.500 осіб, міських і суспільних діячів. Приїхала теж делеґація міської ради з Харкова, де досі находилися центральні уряди Рад. України.

— **Самоходова катастрофа** скоїлася на шосе коло Седлець. Під місцевістю Бжостовіце шофер хотів виминути селянський віз і скрутив нагло в бік, наслідком чого автобус перекинувся і впав у рів. Зпід розбитого автобуса добули одного пасажира вбитого, а двох тяжко ранених. Крім того кількох пасажирів потовклося легко.

— **Протирелігійний музей на Кавказі.** В Сухумі на Кавказі більшовики засновують великий протирелігійний музей. Хотять зібрати в ньому експонати, що характеризують релігійні культи на Кавказі, в Єгипті та взагалі на Сході.

— **Грім убив орача.** З Гельштедту (Бравншваїґ) повідомляють, що там грім ударив у хлібороба, коли орав у полі. Оба коні вбило, а орача поразило тяжко. Перевезений до шпиталю не прийшов до свідомости.

— **Ріжні вісти.** Під містом Чі-Фу вилетіла в повітря китайська порохівня, причому згинуло 68 осіб. — В Льондоні помер великий фабрикант марґарини, званий „королем марґарини". Ясон ван ден Берґ, голосний філянтроп і протектор мистецтва. — На дворці в Сан-Рафаель у Франції згинув російський маляр Олександер Средін, родом з Москви, діставшись під колеса потягу. — В одній народній школі у Відні 36-літній вчитель Осип Курек осліп нагло на обоє очей підчас науки. — В Арґентині впав густий дощ павутиння і малих павучків.

ПЯТНИЦЯ
СУБОТА
Великий Театр
„Рейтан"
у Театрі ріжнородностей премієра
Театр Ріжнородностей
„Фанні"
„Карієра Ґустава Лєбреша"

ВІДГУКИ ДНЯ.

ТЕЛЕФОН.

Телефон це назагал заморська штука. Може Едісон, може Марконі, а може ще хтось інший був його батьком, не знаю напевно. Він прийшов до нас пізно, до „Діла" ще пізніше, а може ще колись загляне і до кожного співробітника кожної нашої ґазети (до неперіодичних включно!).

Не диво, що з телефоном ми ще — так сказатиб — не обтріскані. Врештою телефонічні уліпшення йдуть так швидко, що тяжко їх надігнати. Десь недавно не було ще телефонів позамістових — нині вже є позадержавні, десь недавно дзвонилося рукою -- нині вже сам апарат дзвонить, а там — і централі і... врешті автоматичні апарати.

З тими автоматичними буде напевно клопіт. Сам дрожу на думку, що я зроблю.

Перший такий автомат бачив я в кіні. Адольф Меняжу підійшов собі до столика і почав пальцем обертати якесь колісце. За хвилю говорив уже з Ґретою Ґарбо.

Другий раз бачив я такий автомат у Маслосоюзі. Дирекція позволила мені вжити його, я кілька разів покрутив пальцем, потім десять мінут надслухував, але „Ґрета Ґарбо" не відізвалася. Замісць неї зголосився... маґістрат.

Звичайним телефоном, то кого хочете — виклачу. Тільки: гальо-гальо! — і вже говорю. Ще з позамісцевим не дуже даю собі раду і все маю трему, але ним так рідко користуюся, що не варто й згадувати.

Зате варто згадати моїх ближніх і неближніх, моїх знайомих і незнайомих, як вони ставляться до телефону і як ним користуються.

Нервовий, старший парубок...

— Гальо!

— Тиша.

— Гальльо-о! Що там такого?!

— Тиша.

Старший парубок стукає нетерпляче вилками.

— Що до чорта лисого!... Ну... нарешті! Пані кохана, та я вже пів години чекаю!... Подати число?... Ох, віби вам так спішно лучити двох незнайомих! Поворкуймо хвилиночку... Я так люблю бльондинок. Ні!? Брунетка! Дуже люблю... Я!? Також брунет... Аґа! Подати число.. зараз... Вибачте, але направду забув...

Молода панночка:

— 20-41! Так!... Гальо. То ти? Я хотіла тобі сказати, що нині... Хто? Та зелена жаба?... Не вір у те. Бачила? З ким - з ким?! З ним ніколи! В по-не-ді-лок? Може у вівторок, він у понеділок не був у Львові. Отже слухай: я тобі хотіла сказати, що нині...

Панночці відбирають телефон і вона згрижена сідає за роботу.

А тоді шеф півголосом:

—Панно Марусю . Телефон є на те, щоб умовитись на „рандку", а не переводити її вже і діло.

Достойник:

— Га-а-а-льо! Хто при телефоні? Тут хто — я питаю, хто там! Я хочу знати хто. Ні? То моє поважання!... — і кидає слухавку на стіл а і потім телефон довго „занятий".

Редактор:

— 21-85! Ні-ні! 85-21... Властиво 81-25... Так.

— Гальо... Помилка. Я хотів 25-81... Гальо пан радник? Прошу принести... вибачте на хвилю, бо тут хлопець з друкарні прийшов. То дайдеся випхати!.. Ні, то не до пана радника... До чорта зі скриптом! Ні, то не з вашим. Ваш дуже добрий. Тільки докінчення прошу принести... Йдіть, хай вас не виджу... Знову той хлопець... До побачення. Так-так-так-так! Вибачте, але не маю часу... Поважання, поважання...

Зле без телефону, але часто і з ним клопіт.

Маєш його дома — дзвонить тоді, як ти положився на пообідню дрімку. Встанеш з тяжким трудом, а тоді питає тебе хтось: хто при телефоні. Ти мусиш сказати, а він — як охоче.

Маєш його в редакції — бувають дні, що десять разів на годину біжиш до телефонічної кімнати, десять разів представляєшся і десять разів... непотрібно тебе кликали.

Ліпше було за давних, добрих часів, а й тепер ще на провінції буває:

— Іва... а зажени Коро...

Без централі, без слухавки, без „гальо".

Кожний вмів телефонувати і телефонував тільки тоді, як направду треба було.

Галактіон Чіпка.

—o—

З ОПЕРИ.

„Івась і Ганнуся", опера Гумпердінка.

Щоб осягнути бездоганну цілість, всі детайлі, які на неї складаються, мусять бути дуже дбайливо опрацьовані. Цього не можемо сказати про виставу опери-казки Гумпердінка „Івась і Ганнуся". Опера у Львові тепер появляється тільки час до часу, тож і має характер принагідности. Орхестра, дириґент, солісти та режисерія, не звязані систематичною працею, не творять ідеальної цілости. Одначе треба зазначити, що були і дуже добрі моменти.

З солістів признання належиться п. Ґінґлерівній (роля чарівниці). Артистку цю знаємо добре з львівської сцени. Кожну свою креацію опрацьовує все дуже дбайливо і під голосовим і під сценічним оглядом. П-і Пеліхівна (Івась) та Пушівна (Ганнуся) творили дуже симпатичну пару. Обі вони — члени станиславівської опери Тов. Монюшка. Перша має сценічний талант та приємну барву голосу, у другої є визначний голосовий матеріял. При дальшій послідовній праці дійдуть до гарних вислідів. Інші сольові партії вийшли поправно.

Оперою дириґував відомий музик, директор станиславівської Муз. Консерваторії, Т. Ярецький.

Ще слід зазначити, що дуже разив при бідних одягах Івася та Ганусі претенсіональний стрій їх мами; також гуртові відчарованих дітей придалосяб, щоби був молодший, а то деякі діти були надто підстаркуваті.

І. Приймова.

Ніяка установа
не може
обійтись без „Діла".

Дописи.

ЧОРТКІВ.

Свято бою під Крутами. Дня 26. III. улаштувало Т-во „Молода Громада" при допомозі Т-ва „Чортківський Боян" свято бою під Крутами з досить добрим успіхом. Замітна була рідна промова м-ра Мартюка й деклямація п-ни Аксентіївної, які зуміли настроїти публику відповідно до святочної хвилини. Бездоганно випали музичні продукції п-і Макарушкової, пп. Ляковича і Станька, слабше деякі хорові продукції. Свято відбулося в наймятій салі польського „Сокола", бо своєї відповідної салі Чортків досі ще не має. Хоч орґанізатори свята стягнули поважне число публики, то всеж таки дохід заледви вистарчив на покриття коштів за салю.

Найменші Шевченкові. Дня 28. III. відсвяткувала народня школа „Р. Ш." (на яку дехто нарікає, що не оплачується під матеріяльним оглядом) свято Шевченка з широкою програмою. Як святочна промова учня V. кляси, так і деклямації, ритмічні вправи, співи і пєса з життя Шевченка випали гарно. Виконанням програми, крім 2 хорових точок, займалася учителька „Р.Ш." п-а Шиманська, хорові точки вивчила п-а Тарнавська. Присутні з признанням оцінили працю учительок і наочно переконалися, що школа „Р. Ш." під виховним оглядом заслуговує на те, щоб її всесторонньо піддержувати.

З робітничої секції „Союзу Українок". В Чорткові є одно цікаве й відрадне явище. При „Союзі Українок" існує робітнича секція, в якій згуртовані служниці. Саме ці служниці підготовили власними силами концерт Шевченка, що складається з деклямацій та хорових частин. Хорові точки концерту вишколила самостійно одна робітниця, Марія Павлишин. На жаль, через брак відповідної салі не можна цього свята улаштувати для ширшого загалу.

—o—

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Павлина Величанська, донька бл. п. о. Віктора Величанського, пароха Пальчинець, власниця реальности у Збаражі, б. політичний вязень, померла в Збаражі дня 18. квітня ц. р. в 60-ім році життя. Похорони відбудуться у Збаражі дня 20. квітня ц. р. передпол. В. Ій П.!

—o—

СПОРТ.

Спортовець у щоденному житті.

Всі культурні народи давно вже зрозуміли вагу та значіння спорту і здавен-давна знають, що спорт — це один з найкращих засобів виховування молоді. Гаслом спорту є: виховувати здорових фізично й моральних людей. Зн. іде про те, щоби спорт лишав свої сліди також і в буденному житті молоді. Бо коли спортовець є спортовцем тільки на площі, а в житті щоденому запереченням спортовця, — то таких спортовців ніякій нації, українцям зокрема, не треба, таких спортовців треба попросту нищити. І от власне всі держави чи народи підшукують такі методи спорт. виховання, щоби те виховання мало додатній вплив на життя спортовця в буденному житті.

А як та справа представляється у нас? Представляється... взагалі ніяк! Метод виховування спортовця (це належить передусім до старших) ніхто не вишукує, ані про них не думає, а молодь, яка спортом активно займається, загально беручи, **є запереченням правдивого спортовця в буденному житті.** Можна пояснювати собі це ріжно, як кому це вигідніше, як хто хоче. От хочби тим, що спорт у нас молодий, не мав ще часу виховати правдивих спортовців, що в нас нема фахових провідників, що молодь не має фінансової спромоги і т. д. і т. д. Одначе я пояснюю собі такий стан тим, що у нас молодь ставиться до кожної справи за мало поважно а то й легковажно, що наша молодь, в загальному байдужа й лінива. (Чому воно так, це вже тема інша). Молодь у нас дуже часто за лінива, за вигідна, щоби те, чого навчиться на площі, пристосовувала в житті щоденному.

Якби спорт мав обмежуватись до площі, якби він замикався в огорожі — тоді нам, українцям, такого спорту не треба, тоді ми краще відразу зрезигнуймо зі спорту. **Спорт мусить мати вплив на життя щоденне.** А чи такий вплив корисний у житті людини, цілого народу — про це хіба не треба говорити.

Кілька прикладів. Кожний спортовець знає, що курення й уживання алькоголю ослаблює організм, причиняється до обнижування спорт. осягів. І тому що він робить? На площі, підчас тренінгу, не пе, ані не курить (бо інструктор не позволяє), зате поза площею... І чи такого „спортовця" можна називати спортовцем? Хіба ні! Для нього спорт істнує лише на грищі, а поза ним він спорту попросту не признає. Або, скільки то разів провід клюбу є в клопоті, бо деякі грачі приходять на змагання просто з забави! Змагання важні, йде про те, щоб виграти а тут тобі грачі ледви на ногах стоять. Чиж не є це легковаження обовязку, чиж не є це наскрізь неповажний підхід що так страшно відбивається в нашому цілому житті?!

Як знаємо, одною з засад справжнього спортовця є приймати рішення судді (судді, зн. в даній хвилині авторитету) без своїх, часом дуже безглуздих, уваг і нарікань. Спороовці наші дуже часто про ту засаду забувають і на площі і ще частіше в щоденному житті. От тому в нас кожний хоче бути найвищим авторитетом у всіх без вийнятку справах, при чому всі інші або бодай противники з іншого табору, це вже люди гірші, вороги, яких ніколи і в ніякому випадку ані слухати, ані признавати не треба. Спортовець признає також вищість противника, признає, що противник, свій чи чужинець, може більше вміти і що від нього можна багато навчитись, не зважаючи на те, що він лиш противником. От тому він знає, що не завсіди мусить виграти з противником, а програючи, не вживає засобів, які перечать засаді „fair play".

Таким джентельменом повинен бути спортовець не лише на площі, але **конечно і в житті.** Спортовець розуміється, належить завсіди до якогось клюбу (самопас ходять тільки дикі спортовці) і завсіди має на думці добро та славу свого клюбу, а не добро власне. Спортовець поучує радо інших, а не ховає свого знання й досвіду виключно для себе. В противному випадку був би він еґоїстом, з якого мало кому користи.

А чи вводять наші спортовці ті засади в життя, **чи вміють працювати вірно і з посвятою для клюбу — народу?** Прикро й важко стверджувати, що це є дуже рідко.

Можнаб тут ще наводити безліч доказів і фактів, як то наші спортовці обмежують спорт до площі, а не хотять бути спортовцями у свому щоденному житті. А все те промовлялоб за тим, що українські спортовці йдуть злою дорогою, що спортову ідею **викривлюють у немилосерний спосіб.** Ту аномалію можна вияснити, треба лише признати свої дотеперішні помилки, на будуче їх вистерігатися. А передовсім треба з на... ...зокопарних гасел і фраз перейти до діл, до напо... й солідного тренінгу, аби підняти наш спорт на відповідно найвищий рівень.

Богдан Лісьневич.

Закордонний спорт.

Прага. Мистецтво Чехословаччини здобула 5-тий раз Славія. Всі дружини мають вправді до розграння ще по 2 змагання, але Славія має вже 26 пунктів, а друга в табелі, Спарта, лише 21 пунктів, так, що не може своєї суперниці випередити.

Відень. АВСТРІЯ — МАДЯРЩИНА 5 : 2 (3 : 2).

75-ті з черги змагання між цими державами принесли заслужену перемогу віденцям, найкращою частиною яких був напад, завдяки незрівняній грі Сінделяра („Австрія"). Гра стояла на дуже високім рівні. Мадяри у першій частині були рівнорядним противником, у другій мусіли віддати ініціятиву значно ліпшим віденцям. Найліпшим грачем мадярів був воротар Гада (Ференцварош). Видців 55.000.

В мистецтві веде Адміра (26 пунктів), перед Рапідом (23) і Австрією (21). На останньому місці є Донав (13 пунктів).

В Англії веде Арсенал (Льондон, 56 пунктів), перед Гудерсфільд (50) і Тотенгем (Льондон, 47 пунктів).

В Італії веде Ювентус (Торіно, 47 пунктів) перед Амброзіяною (Міляно, 46) і Неаполем (38).

——0——

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 20. IV. год. 7·30 веч. „Рейтан".
Субота, 21. IV. год. 7·30 веч. „Товаріщ".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 20. IV. год. 7·30 веч. „Фанні."
Субота, 21. IV. год. 7·30 веч. „Лебрешева каріера". Премієра Л. Верней.

Кіна.

АПОЛЬО: „Світ належить до тебе" (Секе Сакаль).

АТЛЯНТИК: „Ескімо".

ВАНДА: „Мумія" (Борис Карлов).

КАСІНО: „Королева Христина" (Ґрета Ґарбо).

КОЛІСЕЙ: „Дама з нічного клюбу", ревія „Весна йде".

КОПЕРНИК: „Шість жінок Генриха VIII".

МАРУСЕНЬКА: „Велика грішниця" і ревія з Марією Корабянкою.

МІРАЖ: „Син джунглів".

МУЗА: Дон Кіхот (Шаляпін).

ПАЛЯС: „Пожежа над Волгою". (Іншенев, Наталія Кованко).

ПАП: „Син Індії" та ревія.

ПАСАЖ: Кен Мейнард і Бідлі Солівен.

СВІТ: „Адютант його величности" (Вл. Буріян).

СТИЛЕВЕ: „За два цілунки" та ревія „Самі зорі".

ХИМЕРА: „Ніч кохання" Джозе Моґіка.

УТІХА: „Королева Драґа" та ревія

Закордонне радіо.

Пятниця, 20. квітня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·05, 12·33 Музика на ріжних інструментах (з гр. плит), 15·05 Збіжева біржа, репертуар театрів, 15·10 Господарські вістки, 16·20 Серед книжок, 16·35 Концерт митрополитального православного хору (в славянській, грецькій та латинській мові), 17·15 Дрібні твори, тріо (з гр. плит), 17·30 Біольоґічний відчит, 17·50 Нарис устрою фахового шкільництва, 18·10 Із старих і нових оперетох (гр. плити), 18·53 Критика й думка, 19·05 Всячина, 19·15 Наука стенографії, 19·25 Театральний фейлетон, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Муз. балачка, 20·15 Симф. концерт; фейл. „Шляхами польської повісти", 22·40, 23·05 Танкова музика.

Субота, 21. квітня 1934.

Відень (506,8) 19·25 Концерт, **Братислава** (298,8) 16·50 Вертеп, 20·25 „Еспанський соловейко" оп. Фаля, **Мор. Острава** (259,1) 12·35 Концерт, 18·00 Легка музика, **Париж** (1796) 20·45 Популярна музика, **Штрасбурґ** (349·2) 20·00 „Мадам Батерфляй" оп. Пучінія, **Атльона** (531) 21·20, 21·40 Ірляндські пісні, **Білгород** (437,3) 17·10 Популярні мельодії, 20·20 Нар. вечір, **Берлін** (356,7) 18·20 Камер. музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Концерт, **Лянґенберґ** (455,9) 20·10 Нар. пісоньки, **Ляйпціґ** (382,2) 12·00 Концерт, 20·10 „Бокачо" оп. Суппе, **Мінхен** (405,4) 19·00, 20·15 Веселий вечір, **Беромінстер** (539,6) 20·00 „Дон Карльос" оп. Вердія, **Будапешт** (550,5) 13·30 Вок. концерт, 18·30 Циг. орхестри, 20·00 „Маґнаш Мішка" оп. Сірмая, **Міляно** (368,6) 20·55 „Травіята" оп. Вердія, **Рим** (420,8) 17·10 Концерт, 21·00 Нац. Гимни, опера.

Львівське радіо.

Пятниця, 20. квітня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 15·40, 16·10, 20·00 Концерт, **Прага** (470,2) 17·05 Концерт квінтету, **Париж** (1796) 22·30 Танкова музика, **Білгород** (437,3) 12·05, 16·00 Нар. мельодії та пісоньки, **Берлін** (356,7) 14·15 Нар. мельодії та танці, **Кенігсвустергавзен** (1571) 9·00 Нар. пісоньки, 11·30 Віольончеля, 21·15 Вагнерівський вечір, **Ляйпціґ** (382,2) 19·00 Нім. муз. в вик. симф. орхестри, **Букарешт** (212,6) 18·15, 20·00 Концерт, **Будапешт** (550,5) 12·05 Тріо, 18·25 Скрипка, **Міляно** (368,6) 11·15 Квінтет, 13·00 Легка музика, 21·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 17·00 Вок. інстр. концерт, 20·45, 22·00 Концерт.

Субота, 21. квітня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 11·57 Сиґн. часу, 12·05, 12·33 Легкий концерт, 12·30 Метеорольоґічні вістки, 15·05 Грам. плита, 15·10 Господарські вістки, 15·40 Авд. для хорих, концерт орхестри, 16·20 Лекція фр. мови, 16·35 Пісні в супроводі фортепяну, 16·50 Органовий рецітал, 17·15 Сальонові твори в вик. орхестри (гр. плити), 17·30 Відчит „Одиниця, громада, суспільність", 17·50 Репортаж, 18·10 Із старих і нових оперетох (гр. плити), 18·53 Педаґоґічні видання, 19·05 Всячина, 19·25 Пісні, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·47 Вибрані думки, 19·50 Концерт, 20·50 Сільва рерум, 20·57 Трансм. з міляньскої „Ля Скаля": „Травіята" оп. Вердія; в перервах: Вечерній денник, техн. скринька та переписка, муз. фейлетон „Чи Жорж Занд кохала Шопена"?

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові доляр у приватних оборотах 5·27 зол.

Золото: Доляри 8·99—9·02. Франки фр. 35·30—35·70 Дукати 83·30—83·80, Корони 37·30—37·80. Рублі 46·00—46·50.

Срібло: Корони 0·30, Фльорени 0·75, Рублі 1·25.

На сьогоднішній варшавській біржі нотовано такі курси: Льондон 27·22, Париж 34·95, Берлін 208·60, Ціріх 171·47, Амстердам 358·80, Прага 22·01, Міляно 45·22, Відень 97·00—99·00, Нюйорк кабель 5·29·65, Нюйорк чеки 5·29·25.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 19. IV. масло 2·70, молоко —·16, сметану —·80, яйця 2·30—2·35.

Тенденція на масло і яйця знижкова на молоко і сметану удержана.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Загальні Збори Львівської Філії Краєвого Т-ва Охор. Дітей і Опіки над молодю відбудуться дня 25. квітня 1934 в год. 5. попол. в салі Української Бесіди при вул. Рутовського ч. 22. 1448

Вп. Панство Інж. Ярослави Стефановичі зложили на мої руки на Р. Ш. 15 зол. замісць квітів на могилу бл. п. Іванни Витвицької. В імени Кружка Р. Ш. ім. М. Шашкевича, складаю Вп. Жертводавцям щиру подяку.

1447 **М. Баблюк** голова

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ГОДИННИКИ направляє прецезійно й дешево **Домбровський і Розважевський.** Львів, Академічна 2. (З провінції просимо поштою). 73/53 8—10

ГАРНІ КВІТИ як хочеш мати в кімнаті, на бальконі, в городі **то уживай навозові пастильки „Тесп" (потас, фосфор, азот) 50 сот.** Жадайте в складах: „Народної Торговлі", дроґеріях і складах насіння. 1112 18—30

МОТОЦИКЛІ нові і вживані, ровери від 120 зол., поручає Автоспорт, Львів, Словацького 2. 1312 11—20

ШУКАЮ на час ферій (від 15. червня по кінець серпя) трьох кімнат з кухнею або її уживанням у горах або на підгірю. Зголошення до Адм. „Діла" під „Ферії". 3—5

ПРОДАМ оказійно машину трикотарську швайцарську і навчу працювати на ній. Львів, ул. Косцюшки ч. 3. К. Яремкевич. 1435 2—3

КІМНАТА ДО СНІДАНЬ у середмісті з українською клієнтелею до винаендування. — Відомість під „1000" Адміністрація. 1433 1—1

ДОБРЕ місце для лікаря українця до відступлення. Зголошення Адміністрація „Діла" „Люся". 1449 1—1

ФОРТЕПЯН короткий в добрім стані продам оказійно. Блякарська 11. на II п. від 4—5 поп. 1450 1—1

Ширіть наш часопис!

Подяка.

Невблаганна смерть забрала мені дня 18. лютого п. р. мою найдорожчу сестру бл. п. **Марію Косович** ем. управительку ж. школи в Підгайцях. Прибита цим тяжким горем уважаю за свій обовязок зложити найсердечнішу, хоча спізнену подяку від себе і від решти рідні всім, що були ласкаві віддати останню прислугу моїй сестрі. Передовсім дякую Паням Токаревій, Могильницькій, Дубаковій, Кобринській, Городиській, о. ... Костюкові, о. Книгиницькому, старшим братям: п. Головінському і п. Кучі і братству дівчат, що занялися всім тим що потрібне до похорону, який відбувся 22. II. Дякую о. пралатові Токареві за відправу Служби Божої. Дякую о. Длябонові Барановському за провід у похороні і о. совітникам: Сендецькому, Гайдукевичеві, Содоморі, Бордуякові, Кобзйові, Костюкові, о. кат. Книгиницькому, Кизимі і Баландюкові за участь у похороні. Дякую о. сов. Содоморі і о. сов. Костюкові за зворушливі проповіди. — Дякую хорові дівчат Тов. Апостольської Молитви і хорові міщанської читальні за прекрасні співи в часі похоронного походу. Дякую Вп. П. Кордубам, що прибули з Бережан, щоб мене потішити і взяти участь у похороні. Сердечно дякую Вп. учительському Зборові з обох шкіл у Підгайцях і з околиці, які разом зі шкільними дітьми взяли участь у похороні і причинилися до його величавости. Дякую Вп. П. Ястшембській за провід у шкільнім хорі. Дякую Вп. П. директорові Малисові за зворушливі прощальні слова над гробом від товаришів і товаришок по званню. Вкінці дякую всім без ріжниці, народности і обряду, що віддали останню прислугу моїй сестрі, і всім, які чи то особисто, чи письменно зложили мені своє співчуття в мому горі. Нехай Вас Господь Бог хоронить від усякого зла і надїляє своєю ласкою!

Олена Косович
учит. в Підгайцях.

1446

Der Tag
Великий національний часопис у Німеччині
Показові числа даром висилає
Verlag Scherl, Berlin SW 68

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках . „ 0·60
„ на першій сторінці . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. [illegible]
„ „ 1/2 . . . . . . „ 250—
„ „ 1/4 . . . . . . „ 130—
„ „ 1/8 . . . . . . „ 70—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.